

Saksfremlegg

Orientering om oppfølging av vedtak i sak 125/23, om nytt museum kunst og form

2023/25764

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Formannskapet tar kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av sak 125/23 til orientering.

Sammendrag

Denne saken inneholder en orientering om hvordan bystyrets vedtak i sak [125/23](#), om konseptvalgutredning for et nytt museum for kunst og form, følges opp. En konseptvalgutredning (KVU) er nødvendig å gjennomføre for at staten kan vurdere å bidra til medfinansiering.

Bystyret har bedt om ytterligere utredninger rundt eksisterende museumsbygg (K3 og K5) før konseptvalgutredningen sendes til kvalitetssikring (KS1), og det er denne delen av bystyrevedtaket det orienteres om her.

Kommunedirektøren vil i samarbeid med Museene i Sør-Trøndelag (MiST), Trøndelag fylkeskommune og antikvariske myndigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå undersøke nærmere om noen av konseptene innenfor K3 og K5 kan inngå i KVU`ens alternativanalyse. PwC og LINK vil fortsatt være eksterne konsulenter. Arealbehovet, som i konseptvalgutredningen er definert ut ifra museumsfaglige behov, legges til grunn for undersøkelsene.

De utfyllende studiene av alternativene K3 og K5 skal gjennomføres i løpet av de neste tre månedene. Avhengig av hva man kommer fram til vil eksisterende KVU-rapport bli revidert før den på nytt legges fram for bystyret.

Bakgrunn

Politiske vedtak i bystyret, fylkestinget og i styret til Museene i Sør-Trøndelag danner bakgrunn for denne saken.

Bystyret behandlet 31.08.2023 konseptvalgutredning for nytt museum for kunst og form i sak [125/23](#).

- 1. Bystyret tar konseptvalgutredning (KVU) for nytt museum for kunst og form i Trondheim til orientering. Konseptvalg fattes etter at KS1 er ferdig.*
- 2. Bystyret anbefaler at konseptvalgutredningen kvalitetssikres i tråd med føringer gitt i statens rundskriv 108/19- som innebærer en kvalitetssikring av hele dokumentet, og KVU-prosessen. Tilleggsutredningen i pkt 3 må kvalitetssikres som en del av KS1.*
- 3. Bystyret mener det vil være hensiktsmessig å utrede alternativ K3 (dagens bygg med tilleggsareal), og K5 (et samlet museum i tilknytning til dagens Trondheim Kunstmuseum), eventuelt med ekstra areal i et nærliggende bygg.*

Bystyret er opptatt av at disse alternativene må være godt belyst, med tanke på mulige utvidelsesmuligheter, takhøyde i eksisterende bygg og tilbygg, muligheter for å bevare siktlinjer m.v. Det må avklares med antikvariske myndigheter om hvilke alternativer som er realistisk. Bystyret ber om en sak som viser hvordan en fullverdig utredning best kan gjennomføres. Bystyret vil understreke at dette vil være hensiktsmessig også i en diskusjon om etterbruk av byggene dersom et konseptvalg fører til at et eller begge byggene skal ha alternativ bruk.

4. Bystyret ber om at kommunedirektøren går i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Museene i Sør-Trøndelag for å utrede kostnadene ved å pusse opp de eksisterende museumslokalene i tilfelle det velges en annen lokasjon for videre museumsdrift og belyse nærmere hvilke aktuelle formål de kan brukes til gitt rammer av både antikvariske verdier og plassering av byggene. Utredningen må synliggjøre forskjeller ved ulik bruk.

5. Bystyret ber om at kommunedirektøren går i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Museene i Sør-Trøndelag for videre prosjektorganisering og behov for utredningsmidler i videre faser.

6. Bystyret ber om at kommunedirektøren går i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Museene i Sør-Trøndelag og fremmer en sak om sikring av samlingen til Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og eventuelle behov for tilleggsfinansiering. Dette må inkludere hvordan Kunstindustrimuseets behov praktisk og økonomisk kan ivaretas frem mot at en ny løsning er valgt.

7. Bystyret påpeker den svært høye kvadratmeterprisen i prosjektet, og legger til grunn at kvalitetssikringen også omfatter en gjennomgang av den valgte standarden sammenholdt med tilsvarende bygg.

Trøndelag fylkesting fattet følgende vedtak 13.06. 2023 (sak 56/23)

1. Fylkestinget tar konseptvalgutredning (KVU) for nytt museum kunst og form i Trondheim til etterretning,

2. Fylkestinget anbefaler at konseptvalgutredningen kvalitetssikres i tråd med føringer gitt i statens rundskriv 108/19- som innebærer en kvalitetssikring av hele dokumentet, og KVU-prosessen. Kvalitetssikringen skal ha særlig fokus på om behovet for endring, i dette tilfellet et nytt museum, er godt nok dokumentert. Deretter skal kvalitetssikringen se om konseptene som inngår i KVU'en, i dette tilfellet 16 konsepter, svarer ut behovet, og om konseptene som inngår i alternativanalysen er verdsatt riktig.

3. Konseptvalg fattes etter at KS1 er ferdig.

4. Fylkestinget ber om at fylkesdirektøren går i samarbeid med Trondheim kommune og Museene i Sør-Trøndelag for videre prosjektorganisering og behov for utredningsmidler i videre faser.

Styret i Museene i Sør-Trøndelag (MiST) fattet følgende vedtak 13.05.2023:

1. Museene i Sør-Trøndelag (MiST) uttrykker tilfredshet med at konseptvalgutredningen for «Nytt museum for kunst og form i Trondheim» legger til grunn et godt ambisjonsnivå for museene i et langsiktig perspektiv og støtter anbefalingen om et samlet nybygg lokalisert på Leütenhaven.

2. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim kunstmuseum har betydelige samlinger både i nasjonal og internasjonal målestokk. Samlingene er en del av vår felles kulturarv og er vårt felles eie som bidrar til å skape og utvikle vår identitet. Et nytt museum for kunst og form må gi rammer som gjør at ambisjonene på kunst og kulturfeltet for byen og regionen kan realiseres både gjennom egne samlinger og visning av innlånte verk. Potensialet i å samlokalisere de to museenes ulike samlinger gir i seg selv en merverdi.

3. Museenes samfunnsoppdrag bidrar til mangfold og inkludering gjennom å være en møteplass for alle lag i samfunnet. En bærekraftig kulturarena som legger til rette for dialog, toleranse og økt livskvalitet. En av våre store samfunnsutfordringer er risikoen for at stadig flere opplever utenforskap – kunst og kultur er viktig for å motvirke en slik utvikling.

4. En sentral rolle for museet er å bidra til at barn og unge skal få skape, lære og oppleve dagens og morgendagens kulturarv. Dette gir grunnlag for livslang læring. Dagens lokaler legger store begrensninger på dette som er, og bør være, en sentral oppgave for museene framover.

5. MiST understreker betydningen av at det nå fattes et retningsvedtak som innebærer en løsning i tråd med anbefalingen fra konseptvalgutredningen. Dette er nødvendig for å komme videre i prosessen med tanke på realisering innen 2030. Et retningsvalg innebærer at museene samles i et felles bygg slik at faglige og økonomiske ressurser kan innrettes på å utvikle museenes primæroppgaver og ikke drift spredt på flere lokaliteter. Løsning med valg av mer enn ett bygg for fremtiden også miljømessig bærekraft negativt. Ett nytt bygg på Leüthenhaven kan og bør realiseres i tråd med nyere krav til klima- og miljømessig bærekraft. I det videre arbeidet bør også regionens mange ulike teknologiske kompetansmiljø involveres. Vurdering av prosjektets bærekraft må sees opp mot at Tomta på Leüthenhaven vil bli bebygd.

6. En videre utsettelse gir en rekke utfordringer både på kort og lang sikt. Dette svekker særlig Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums rolle og ansvar for å ivareta sitt nasjonale mandat innenfor kunsthåndverk og design, som da får en lengre nedstengningsperiode. Et retningsvalg nå er avgjørende for å legge en god, langsiktig strategi og for å beholde og utvikle publikumsgrunnlaget, samt svare på museets kjerneoppgaver. I tillegg vil følgende forhold ramme begge museer dersom man ikke foretar et retningsvalg mht. lokalisering nå: • Vedlikeholdsnivået - hvor mye ressurser skal settes inn i en mellomfase • Tyngre investeringer (bl.a heis) – hvilket nivå skal disse legges på når byggenes framtidige bruk ikke er avklart • Fortsatt drift og publikumsaktivitet i bygg uten universell tilrettelegging • Krav til framtidig ressursbehov både faglig og økonomisk i arbeidet med å registrere og flytte samlingene ut av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, er krevende å anslå • Krevende å igangsette prosess mht. organisatorisk avklaring hva gjelder ledelse og øvrig bemanning for museumsdriften • Uklare rammer for hvilke prosjektrussurser som må påregnes for videre utredningsarbeid – noe som påvirker faglige ressurser til museumsoppgavene • Betydelig usikkerhet for ansatte og deres framtidige arbeidssituasjon både på lang og kort sikt

7. De to byggene som huser dagens museer er viktige bygg også i framtidens Trondheim og deres videre bruk engasjerer mange. MiST forutsetter at byggene fortsatt skal bestå og dermed kan romme ulike aktiviteter innenfor kunst- og kulturfeltet framover. Rehabilitering av dagens bygninger vil avhenge av framtidig bruk. Kostnadene ved å istandsette for fortsatt museumsdrift er mer kostnadskrevenne enn istandsetting til annen bruk. Museumsdrift stiller strenge krav til bl.a sikkerhet, herunder ulike sikkerhetssoner, god takhøyde for visning av større verk, klimastyring for ulike klimasoner avhengig av type objekt (stoler, maleri, tekstil mm), krav til UV/lysinnslipp, overbygde innlastingssoner og mye mer

Fakta

I denne saken orienteres det spesielt om hvordan kommunedirektøren følger opp bystyrets vedtak punkt 3 i sak 125/23:

3. Bystyret mener det vil være hensiktsmessig å utrede alternativ K3 (dagens bygg med tilleggsareal), og K5 (et samlet museum i tilknytning til dagens Trondheim Kunstmuseum), eventuelt med ekstra areal i et nærliggende bygg.

Bystyret er opptatt av at disse alternativene må være godt belyst, med tanke på mulige utvidelsesmuligheter, takhøyde i eksisterende bygg og tilbygg, muligheter for å bevare siktlinjer m.v. Det må avklares med antikvariske myndigheter om hvilke alternativer som er realistisk. Bystyret ber om en sak som viser hvordan en fullverdig utredning best kan gjennomføres. Bystyret vil understreke at dette vil være hensiktsmessig også i en diskusjon om etterbruk av byggene dersom et konseptvalg fører til at et eller begge byggene skal ha alternativ bruk.

Konseptvalgutredning (KVU): er statens prosjektmodell for investeringer over en milliard.
[R-108/23](#)

Kvalitetssikring (KS1): I tråd med statens prosjektmodell skal KVU-utredningen kvalitetssikres av et eksternt fagmiljø

Mulighetsstudie kap. 7: beskriver hvilke konsepter som kan oppfylle museumsfaglige behov og begrunner hvorfor noen konsept ikke blir med til alternativanalysen

Alternativanalyse kap. 8: behandler de ulike konseptene som er med fra mulighetsstudien i en samfunnsøkonomisk analyse.

Kommunedirektøren har som følge av bystyrets vedtak satt i gang et arbeid for å vurdere nærmere om K3 og/eller K5 kan inngå i KVU-ens alternativanalyse. K3 og K5 ble ikke tatt med til alternativanalysen i foreliggende KVU, og dette ble beskrevet i KVU-ens kapittel 7.

Det er etablert et samarbeid med riksantikvar, fylkets kulturvernmyndighet, byantikvar og MiST. Nylig ble det gjennomført en workshop som la grunnlaget for videre prosess. Målet for denne er å vurdere om K3 og K5 kan inngå i alternativanalysen før KVU- en sendes til kvalitetssikring (KS1).

Det planlegges et tillegg til mulighetsstudien i KVU-ens kapittel 7 som skal gi utfyllende informasjon om alternativene i K3 og K5. Det skal lages beskrivelser på et mer detaljert nivå enn det som foreligger i dag. Med utgangspunkt i arealbehovet som er beskrevet i KVU-ens kapittel 4 skal det presenteres planløsninger, snitt, fasader og modeller av situasjonen rundt eksisterende museumsbygg med tilleggsareal (K3), og et samlet museum i tilknytning til Trondheim kunstmuseum (K5). Dette utføres på en måte som gjør det mulig å vurdere på nytt om disse alternativene kan gå videre til KVU-ens alternativanalyse.

Resultatet av denne prosessen vil vise hvor stort behov det vil være for å revidere eksisterende KVU.

For å opprettholde fremdrift i denne saken har kommunedirektøren videreført avtalen med PwC og LINK om bistand fram til at en revidert KVU-rapport kan sendes til kvalitetssikring (KS1). Kommunedirektøren anslår denne prosessen til å ta to til tre måneder, slik at en revidert KVU kan legges fram for bystyret i mars/april 2024. Etter at KVU-en er revidert må den også oversendes Trøndelag fylkeskommune og MiST for ny behandling der.

Konsekvenser for klima og det ytre miljø

Saken har ingen direkte konsekvens for klima og ytre miljø

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Kostnadene til denne ekstra utredningen er anslått til å være mellom 0,3-0,5 millioner kroner. Dette finansieres innenfor rammen som er bevilget til konseptvalgutredning (KVU) *Museum for kunst- og form* i 2023. I tillegg kommer intern bruk av tid.

I neste fase vil ytterligere kostnader påløpe til revidering av eksisterende KVU før den kan sendes til kvalitetssikring. Dette vil kommunedirektøren komme tilbake til

Kommunedirektørens vurdering

Bystyret har bedt om utfyllende studier før KVU-utredningen sendes til kvalitetssikring (KS1). Kommunedirektøren viser i denne saken hvordan dette nå vil følges opp.

Statens prosjektmodell for investeringer over en milliard stiller helt bestemte krav til hvordan en KVU skal gjennomføres. Det er avgjørende å følge denne metodikken for å få staten med på finansieringen av det museumsloftet vår region har ambisjoner om å oppnå.

Å komme fram til den beste løsningen for et nytt museum for kunst og form er en omfattende og kompleks prosess. De museumsfaglige ambisjonene er utgangspunktet, og derfor er det viktig at arealbehovet som er beskrevet i KVU-en legges til grunn for videre undersøkelser. De to museenes unike samlinger bør formidles for et større og mer mangfoldig publikum, og det må planlegges for mange tiår fram i tid for å forsvare så store offentlige investeringer som vi har ambisjoner om her. Så handler det også om å ivareta byutviklingen og flotte gamle museumsbygg på best mulig måte. Derfor er det nødvendig å gjøre undersøkelser som i størst mulig grad sikrer at valg som blir tatt oppleves å være godt begrunnet.

Med utgangspunkt i det arbeidet som nå gjøres, vil kommunedirektøren kunne legge fram en revidert KVU til behandling i bystyret i løpet av våren.

Kommunedirektøren i Trondheim, 27.11.2023

Ola By Rise
kultur- og idrettsdirektør

Berit Kirksæther
seniorrådgiver